

MALTA

QORTI TA' L-APPELL

**S.T.O. PRIM IMHALLEF
VINCENT DE GAETANO**

**ONOR. IMHALLEF
ANTON DEPASQUALE**

**ONOR. IMHALLEF
ALBERT J. MAGRI**

Seduta tas-6 ta' April, 2006

Appell Civili Numru. 299/2001/1

Pierre Griscti

v.

Juanita Griscti

Il-Qorti:

Rat l-att ta' citazzjoni pprezentat fil-Prim Awla tal-Qorti Civili illi permezz tieghu l-attur, wara illi ppremettiet illi huwa u l-konvenuta izzewgu fil-15 ta' April 1984 kif jirrizulta mic-certifikat taz-zwieg anness u mmarkat bhala

Dok. PG1; illi l-kunsens ta' l-attur ghaz-zwieg imsemmi inkiseb b'qerq dwar kwalità tal-konvenuta li mix-xorta taghha fixklet serjament il-hajja mizzewga kif jigi pruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawza; illi l-kunsens tal-konvenuta ghaz-zwieg imsemmi kien vizjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghha li, kif ukoll jigi pruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawza, ghamilha impossibbli ghall-istess konvenuta li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg; talab ghaliex dik il-Qorti m'ghandhiex: 1. tiddeciedi u tiddikjara li z-zwieg bejn il-partijiet tal-15 ta' April 1984 fuq imsemmi kien null u invalidu ghall-finijiet u effetti kollha tal-ligi; bl-ispejjez kontra l-konvenuta ngunta ghas-subizzjoni;

Rat id-dikjarazzjoni guramentata ta' l-attur u l-listi tax-xhieda u tad-dokumenti relativi;

Rat in-nota ta' eccezzjonijiet tal-konvenuta illi permezz taghha eccepjet:

1. Illi in linea preliminari, ic-citazzjoni attrici hija nulla ghaliex ic-citazzjoni u d-dikjarazzjoni ma jikkonformawx mad-disposizzjonijiet ta' l-Artikolu 156 tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili b'tali mod illi l-eccipjenti ma tistax tiddefinixxi din il-kawza b'referenza ghal xi aggravju jew allegazzjoni specifiku maghmul fil-konfront taghha;

2. Illi l-eccipjenti tifhem illi quddiem it-Tribunal Metropolitan ta' l-arcidjocesi ta' Malta giet milqugha petizzjoni ipprezentata mill-istess attur li permezz taghha qieghed jitlob id-dikjarazzjoni tan-nullità taz-zwieg tieghu mal-eccipjenti, liema zwieg sar bir-rit Kattoliku u ghalhekk l-eccipjenti tirrizerva illi teccepixxi illi din il-Qorti mhijiex kompetenti sabiex tisma' dan il-kaz;

3. Illi fil-meritu huwa eccepjet illi tali zwieg gie ikkontrattat mill-kontendenti regolarment u validament a tenur tal-Ligi applikabbli ghaz-zwieg hekk ikkontrattat; Salvi eccezzjonijiet ohra;

Rat id-dikjarazzjoni guramentata tal-konvenuta u l-lista tax-xhieda relativa;

Rat is-sentenza tas-sittax (16) ta' Marzu, 2005 illi permezz taghha l-Qorti Civili (Sezzjoni tal-Familja) laqghet it-tielet (3) eccezzjoni tal-konvenuta u cahdet it-talba attrici, bl-ispejjez kollha kontra l-attur, u dana wara illi ghamlet riassunt tal-provi prodotti u ikkunsidrat hekk:

“(II) PRINCIPJI LEGALI

“Illi fil-premessi tac-citazzjoni l-attur qal li l-kunsens tal-konvenuta kien vizzjat b'difett serju ta'diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghha liema premessa qieghda tirreferi ghall-Artikolu 19(1)(d) tal-Kap. 255 tal-Ligijiet ta' Malta.

“Illi fl-istess premessi l-attur sostna wkoll li l-kunsens tieghu ghaz-zwieg imsemmi inkiseb b'qerq dwar xi kwalità tal-konvenuta li mix-xorti taghha fixklet serjament il-hajja mizzewga liema premessa qieghda tirreferi ghall-Artikolu 19(1)(c) tal-Kap. 255 tal-Ligijiet ta' Malta.

“Illi l-Artikolu 19(1)(d) u (c) tal-Kap. 255 tal-Ligijiet ta' Malta jinqraw hekk kif gej:

“Artikolu 19(1): *B'zieda mal-kazijiet fejn zwieg ikun null skond xi dispozizzjoni ohra ta' dan l-Att, iz-zwieg ikun null:-*

(d) jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghha, jew b'anomalija psikologika serja li taghmilha mpossibbli ghal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg.

(c) jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun vizjat b'qerq dwar xi kwalità tal-parti l-ohra li tista' mix-xorta taghha tfixkel serjament il-hajja mizzewga.

“Illi [l-]Artikolu 19(1)(d) tal-Kap 255 jghid illi z-zwieg ikun null jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghha, jew b'anomalija psikologika serja li taghmilha mpossibbli ghal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg.

“Illi ghar-rigward ta' l-istess Artikolu 19(1)(d) jinghad li l-kuncett tad-diskrezzjoni ta' gudizzju *'supposes not only maturity of intellect but also a maturity of the will, that is an ability to take decisions responsibly. A person must possess a critical faculty and internal freedom of choice in order to contract validly'*. *'Psychic disorders which give rise to a defect of due discretion include immature personality, which may be characterised by affective infantilism, immature character, affective immaturity and an emotionally unstable personality. Serious immaturity could very easily constitute a ground of nullity for a marriage. In a Rotal decision of 1961 Sabbatani held that a person either has or has not sufficient discretion of judgement to marry. If he has not, then he suffers from 'amentia', not in the sense of insanity, but in the sense that he lacks the sufficient maturity of judgement to understand and choose marriage'*.

“Illi G. Veness, kif ikkwotat minn N. Picard *'in l'immaturité et le consentement matrimonial'* (pg 54-55) jghid is-segwenti:- *'The judge must consider the overall behaviour of the spouse, taking into account the gravity of the conduct, its continuity throughout the conjugal life, its influence on the couple's equilibrium, the relation of behavioural disorders to the 'ius in corpus' and also to the right to the community of life and to consider also all the other factors which are relevant to the determination of the gravity of this immaturity with reference to married life.'*

“Illi dwar dan is-sub-Artikolu din il-Qorti taghmel riferenza ghas-sentenzi *Joseph Borg vs Maria Nicolina Cutajar già Borg* (Cit. Nru. 1564/97/RCP deciza fil-21 ta' Ottubru 1999); *Kevin Spiteri vs Av. Dr. Renzo Porsella Flores et*

noe (Cit. Nru. 2443/97/RCP deciza fit-18 ta' Jannar, 2000); *Anthony Gallo vs Dr. Anthony Cutajar et nomine* (P.A. (RCP) 28 ta' Mejju 2002); *Ali Chahid vs Mary Spiteri* (P.A. (RCP) 5 ta' Gunju 2002); *Giulio Farrugia vs Raquel Anne Farrugia* (P.A. (RCP) 29 ta' Mejju 2002); *Romina Zammit vs Paul Zammit* (P.A. (RCP) 30 ta' Mejju 2002).

“Illi f'dawn is-sentenzi, u fid-decizjoni *Josette Lungaro vs Jesmond Lauro* (P.A. (RCP) 1-1 ta' Frar 2001) il-Qorti ghamlet referenza ghas-segwentanti esposizzjoni ta' Viladrich li jghid:-

'Thus, there is grave lack [of discretion of judgement] when it is proven that a contracting party lacks intellectual and volitional maturity necessary to discern, in view of binding oneself in an irrevocable manner, the essential rights and duties of marriage, which are the object of mutual surrender and acceptance. The discretion of judgment refers to that degree of maturity of comprehension and of will of the contracting parties which enables them to give and receive each other, through a juridical bond, in a unique community of life and love. This community is indissolubly faithful, ordered to the good of the spouses as well as to the procreation and education of the offspring' (Viladrich, P.J. *Matrimonial Consent in Code of Canon Law Annotated* (Montreal, 1993) p. 686).

“Illi fis-sentenza *Kevin Spiteri vs Av. Dr. Renzo Porsella Flores et noe* (Cit. Nru. 2443/97/RCP deciza fit-18 ta' Jannar 2000) gie spjegat:-

'Kwantu ghall-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg, din il-Qorti tifhem li, fin-nuqqas ta' definizzjoni jew indikazzjoni fil-Kap 255, dawn l-obbligazzjonijiet essenzjali huma daww li fis-socjeta' Maltija dejjem u nvarjabbilmment gew ritenuti bhala l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg. Dawn huma 'the obligation concerning the conjugal act or carnal union, as bodily union and basis of procreation; the obligation of the community of life and love as an expression of the union between man and woman, mutual well-being, which is inseparable from the provision of an

environment conducive to the reception and education of children; and the obligation to receive and bring up children within the context of a conjugal community. It is important to remember that these essential obligations must be mutual, permanent, continuous, exclusive and irrevocable so that there would be incapacity if one of the contracting parties should be, due to a psychological cause, incapable of assuming these obligations with these essential characteristics” (Vidadrich, P.J., op. cit., p.687).

“Illi dan kollu jrid jittiehed fil-kuntest ta’ dawk li fil-gurisprudenza nostrali gew dejjem ikkunsidrati bhala d-drittijiet u d-mirijiet u l-elementi essenzjali taz-zwieg, tant li fis-sentenza *Mary Mustefa Al Muhamed vs Mustefa Mustefa Al Muhammed* (P.A. (NA) 27 ta’ Lulju 1999) inghad li:-

‘Fil-kawza ‘Haidin vs Haidin’ (P.A. (Q.K.) 7 ta’ Lulju 1994), il-Qorti qalet li m’ghandu jkun hemm ebda motivazzjoni li ggieghel persuna tersaq ghaz-zwieg ghajr l-imhabba lejn persuna ohra w ix-xewqa li tqatta’ l-kumplament ta’ hajjitha fil-kumpanija taghha. Fiz-zwieg wiehed irid ikun lest li jaghti t-totalità tieghu nnifsu esklussivament lill-persuna l-ohra, u din l-ghotja trid tkun mhux biss reciproka izda motivata bi hsieb genwin li verament ikun irid johloq ‘a partnership for life’. Mill-gurisprudenza nostrana, jista’ jinghad illi d-dmirijiet u drittijiet tal-mizzewgin fiz-zwieg huma dawk li kumunement wiehed jistenna fi zwieg normali fis-socjetà taghna. Fost dawn, wiehed isemmi l-fedeltà u l-assistenza, l-unità u l-indissolubiltà taz-zwieg, l-hajja komuni flimkien, id-dritt u d-dmir illi jittiehdu decizjonijiet flimkien intizi fl-ahjar interess tal-familja w il-prokreazzjoni ta’ l-ulied. Il-hajja mizzewga timporta li l-mizzewgin jaqsmu kollox flimkien u li jkunu ta’ ghajnuna u ta’ assistenza lil xulxin, b’impenn shih a favur ta’ xulxin u taz-zwieg taghhom l-element tal-‘communio vitæ’. Fil-kawza ‘Micallef vs Micallef’ deciza fl-4 ta’ Mejju 1993, il-Prim Awla tal-Qorti Civili enuncjat illi ‘element essenzjali tal-hajja mizzewga skond il-ligi taghna huwa d-dritt tal-mizzewgin ghall-komunjoni tal-hajja (‘communio vitæ’) bejniethom’.

“Illi dwar il-premessa l-ohra, il-Qorti tirrileva illi l-qerq ravvizat fid-dispozizzjoni ta' l-Artikolu 19(1)(c) tal-Kap. 255 jincidi direttament fuq l-intellett ta' xi wahda mill-partijiet fiz-zwieg u ndirettament fuq il-volontà tal-persuna ngannata. F'din id-dispozizzjoni, ghalhekk, dak li jintlaqat direttament mhux il-kunsens, izda l-intellett. Kif jispjega l-gurista José Castano:- *‘Il dolo causa direttamente errore nell'intelletto del paziente, il quale ex errore consente. Con la particella ex vogliamo significare l'immediata causalità dell'errore sul consenso. L'atto di consentire però è entittivamente di volontà' (Il Sacramento del Matrimonio, Roma, 1992, p. 357).* Dan il-qerq jista' jigi kemm minn wahda mill-partijiet fiz-zwieg kif ukoll minn terza persuna. *‘In definitiva, quello che conta è che il dolus abbia influsso nel consenso, cioè che il consenso matrimoniale provenga dall'errore doloso, senza il quale il consenso non sarebbe mai stato espresso' (op. cit., p. 358).*

“Illi biex tissussisti s-sitwazzjoni ravvizata fil-paragrafu in dizamina iridu jikkonkorru erba' elementi:- i) il-qerq perpetrat bil-hsieb li wiehed jikseb il-kunsens tal-parti l-ohra; ii) li il-qerq ikun incida fuq il-kunsens tal-parti l-ohra; iii) li l-qerq ikun jirrigwarda xi kwalità tal-parti qarrieqa, u iv) li din il-kwalità tkun tista' mix-xorta taghha tfixkel serjament il-hajja mizzewga.

“(III) APPREZZAMENT TAL-PROVI

“Illi applikati dawn il-principji kollha ghall-kaz in ezami jidher li mill-provi prodotti l-attur ma rnexxielux jipprova l-qerq. Il-provi anzi juru l-kuntrarju u cjoè li [l-] partijiet kellhom gherusija serena u normali u twila bizzejjed biex isiru jafu lil xulxin, fil-fatt huma damu 5 snin johorgu flimkien u l-konvenuta tghid kienu jiltaqghu kuljum - haga li qatt ma giet innegata mill-attur. Ma gie ppruvat xejn li seh waqt iz-zwieg u li fixkel serjament iz-zwieg u li l-attur gie mqarraq dwaru qabel iz-zwieg.

“Illi apparti minn dan kollu l-attur naqas milli jindika skond hu x'kien dan il-qerq, meta gie allegatament perpetrat u kif dan l-allegat qerq impedixxa jew fixkel serjament il-hajja

mizzewga. Dawn huma kollha elementi li kien jinkombi fuq l-attur li jipprova sal-grad rikjest mill-ligi. Haga li huwa m'ghamilx.

“Illi kulma jsemmi l-attur hu illi huwa jhoss li Juanita ttradietu meta zzewgitu, peress li ma zzewgitx biex tkun martu imma biex ikollha stat socjali ta' mara mizzewga. Jghid ukoll li hi diversi drabi ammettiet mieghu li hi kienet thobbu bhala omm mhux bhala martu u li kien ghalhekk li kienet tevita l-mumentu intimi ta' bejniethom. Huwa jghid li kieku kien jaf x'kienet se tkun l-attitudni ta' Juanita lejha, ma kienx jizzewwigha. Izda mill-kumulu tal-provi jirrizulta illi din il-verzjoni ta' l-attur apparti li giet michuda mill-konvenuta, b'ebda mod ma giet ippruvata. M'hemm ebda prova li l-konvenuta b'xi mod habbitu biss bhala omm - anzi l-provi jindikaw mod iehor fis-sens li gie ppruvat li l-partijiet kien ikollhom x'jaqsmu (l-attur jghid ftit - il-konvenuta tghid regolarment) però l-fatt hu li kien hemm intimità bejniethom. Kellhom zewgt itfal. Apparti minn hekk minn imkien ma jirrizulta li t-tnaqqis fl-intimità ta' bejniethom kienet problema sa mill-bidu. Ghalkemm l-attur jghid li kienet sa mill-bidu nett, il-Qorti thoss li kieku veru hekk kien il-kaz, il-problemi fiz-zwieg kienu jinjalghu ferm qabel. Il-provi jindikaw li l-problemi x'aktarx injalghu fin-1996/97. Biss biss il-konvenuta tghid li fi Frar 1997 marru btala u kienet serena, din ma gietx kontradetta mill-attur u kieku kien hemm problema ta' intimità li ilha gejja zgur li l-atmosfera mhux ser tkun tali li l-koppja jmorru btala u din tkun 'serena'. Apparti minn hekk il-*co[u]nselling* beda jissemma biss lejn l-ahhar taz-zwieg u huwa wkoll fattur indikattiv li l-problema bdiet tqum lejn l-ahhar.

“Illi *di più* l-qerq jipprezumi d-*dolo* fuq min jipperpetrah u mill-provi prodotti zgur li ma jirrizultax li l-konvenuta b'xi mod riedet tqarraq jew qarrqet bl-attur.

“Illi din il-Qorti rat in-nota ta' l-osservazzjonijiet ta' l-attur fejn huwa issostni li l-konvenuta kienet tinsisti li ma kellhux ikun hemm intimità qabel iz-zwieg, u l-konvenuta qar[r]qet bl-attur ghaliex in verità hija eskudiet din l-intimità wara z-zwieg ukoll. Din il-Qorti thoss li meta

wiehed ihares lejn ix-xhieda kollha prodotta, xejn minn dan ma jirrizulta. Il-fatt li l-konvenuta ma riditx li jkun hemm intimità sesswali qabel iz-zwieg, din giet accettat mill-attur ghar-ragunijiet ovvji; prova li l-istess konvenuta innegat l-att taz-zwieg ma' l-attur ma hemmx f'din il-kawza, u lanqas hemm prova li l-konvenuta *a priori* eskludiet l-att taz-zwieg fir-relazzjonijiet taghha ma' l-attur, jew qar[r]qet bl-attur f'dan is-sens. Il-provi prodotti mill-attur jikkontrastaw ma' din l-allegazzjoni attrici; anzi jinghad li bl-ebda mod l-attur f'dan il-kaz ma ssodisfa l-oneru tal-prova li kien fuqhu.

“Illi dwar dan il-punt din il-Qorti thoss li l-perit legali kien korrettissimu fil-konkluzzjonijiet tieghu, u din il-Qorti qed fil-fatt tabbracchom u taghmilhom taghha, u abbazi ta' l-istess tikkonkludi li certament din il-kawzali ghandha tigi michuda.

“Illi kwantu ghall-kawzali l-ohra ravvizata fl-Artikolu 19(1)(d) tal-Kap 255, il-Qorti hi wkoll tal-fehema illi lanqas dan il-*caput nullitatis* l-attur ma rnexxielu jipprova. Fil-fatt l-Artikolu 19(1)(d) jirrikjedi difett serju ta' diskrezzjoni b'mod partikolari fil-mument li jinghata l-kunsens. B'difett serju ta' diskrezzjoni il-legislatur ma riedx ifisser semplicement kwalsiasi stat ta' immaturità li parti jew ohra fiz-zwieg tista' tkun fiha, fil-mument li jinghata l-kunsens reciproku. Li kieku l-legislatur irrikjeda maturità shiha u perfetta, f'it huma dawk iz-zwigijiet li jistghu ikunu meqjusa validi skond il-ligi. In-nuqqas ta' diskrezzjoni hu kuncett guridiku marbut mal-kapacità ta' parti jew ohra fiz-zwieg li taghti l-kunsens liberu u xjenti taghha ghar-rabta fi zwieg. Kif spjega l-gurista Colagiovanni:

‘Il matrimonio, [...], richiede una capacità intellettuale e volitiva al di sopra di ogni altro contratto che è per lo meno rescindibile, in casi determinati dalla legge, richiede quindi una integrità di mente e di libertà, dato che ... si tratta di assumersi una servitù per tutta la vita’ (Forum 1990 Vol 1 part 1, p 72).

“Illi l-ligi fil-kaz ta' *gravis difectus discretionis judicii* ghandha tinftiehem li qed tghid illi wiehed mhux biss

ghandu jkollu maturità intellettuali imma wkoll rieda, abbiltà fakultattiva ta' kritika u liberta ta' ghazla jew ahjar *'un integrità di mente e di liberta'*. Huwa ghaldaqstant imperattiv li biex Qorti tiddeciedi fuq il-*caput nullitatis* ta' difett serju ta' diskrezzjoni trid tkun konvinta illi xi wahda mill-partijiet kienet tonqos milli (1) turi gharfien koncettwali ta' xi jfisser zwieg, jew (2) kapacità li tevalwa l-vera tifsira, l-importanza u konsegwenza ta' kunsens f'kuntratt ta' zwieg, jew (3) jkollha dik il-liberta ta' ghazla jew ahjar dak li jghid Bersini *'la piena avvertenza e il deliberato consenso'*.

"Illi f'sentenza tat-tribunal Regionali ta' Halifax, fil-Kanada *coram Morrisey* tat-23 ta' Gunju 1977 (riportata f'*Documentation II on Marriage Nullity Cases - Hudson JE* 1979 pg. 188) gie deciz:-

'When judging the validity or invalidity of a marriage, it is necessary to see whether, at the time of marriage, the parties were able to elicit a valid critical judgment of the rights and duties to be given and received'.

"Il-prova rikjesta f'dan il-*caput nullitatis* trid tohrog minn manifestazzjoni cara da parti tal-persuna li l-kunsens taghha huwa vvizzjat. Din il-manifestazzjoni tista' tkun espressa, possibilment, verbalment jew implicitament. Izda fl-assenza ta' prova espressa jew diretta, meta wiehed jidhol fil-kamp ta' prova implicita jew indiretta wiehed jirrikjedi studju ta' l-imgieba tal-persuna li taghha l-kunsens huwa allegatament ivvizzjat. Ghax fin-nuqqas ta' prova espressa huwa mill-imgieba tal-persuna li wiehed jista' jigbed l-intenzjoni ta' l-istess. L-imgieba kemm qabel, waqt, kif ukoll wara, fil-hajja mizzewga, ghandha titfgha dawl fuq il-vera intenzjoni tal-partijiet. L-ahjar prova ghal dan kollu trid tirrizulta mix-xhieda tan-nies li kellhom l-opportunità josservaw ghal hin twil il-partijiet fil-hajja ta' kuljum taghhom fejn f'atmosfera ta' rilass johorgu l-veritajiet kollha.

"Illi l-principju huwa car li min jallega jrid jipprova u kwindi kien jinkombi fuq l-attur li jgib prova li l-konvenuta kellha, qabel jew waqt l-enuncjazzjoni tal-kunsens taghha ghaz-

zwieg, mankanza kritiko-valutattiva jew volitiva f'tali grad li jew ma kinitx kapaci turi gharfien koncettwali ta' xi jfisser zwieg, jew ma kellhiex kapacità li tevalwa l-vera tifsira, l-importanza u konsegwenza ta' kunsens fil-kuntratt ta' zwieg, jew ma kellhiex dik il-libertà ta' ghazla li hi necessarja ghal rabta taz-zwieg.

“Illi l-Qorti thoss li mill-provi prodotti ma gie ppruvat ebda wahda minn dawn il-mankanzi. La bi prova diretta u lanqas indiretta. Anzi din il-Qorti thoss li gie ppruvat positivamente li l-konvenuta kellha gharfien koncettwali carissimu dwar xi jfisser zwieg u dan immanifestatu *sia* qabel u anke waqt iz-zwieg u dan huwa manifest meta wiehed jirreferi ghax-xhieda kollha tal-konvenuta.

“Illi fil-fatt gie ppruvat li qabel iz-zwieg hija kienet tghid li l-intenzjoni taghha li tizzewweg lill-attur kienet li hija riedet ikollha familja, ikollha t-tfal mill-attur u trabbi lill-istess ulied, tghix u tixjeh mal-attur, u fuq kollox izzewget lilu ghax kienet thobbu. Min-naha l-oħra, waqt iz-zwieg jirrizulta li hija ittentat taghmel dan, u fil-fatt jirrizulta li dan ghamlitu wkoll fil-prattika billi meta kien hemm bzonn tahdem hadmet, meta kien hemm bzonn li tieqaf mix-xoghol ghat-tfal waqfet, habbet lill-zewgha, kellha t-tfal minnu, rabbiet lit-tfal, u hadet hsieb id-dar u lil zewgha bl-energija kollha taghha.

“Illi ma hemm lanqas l-ebda dubju li l-istess konvenuta kienet konxja ta' x'inhuma l-obbligazzjonijiet taghha taz-zwieg anke kif inghad aktar il-fuq, ma gie ippruvat li l-istess konvenuta eskudiet relazzjonijiet intimi ma' l-attur. Din hija u baqghet allegazzjoni ta' l-attur li assolutament ma gietx ippruvata. Ma hemm l-ebda prova li fil-kunsens taghha il-konvenuta, fi kliem l-attur, akkonsentiet għall-att taz-zwieg bhala mezz ta' prokreazzjoni ta' ulied u mhux bhala mezz ta' unjoni *per se*. Il-provi kollha prodotti mill-konvenuta jikkontradixxu dan.

“Illi fin-nota ta' l-osservazzjonijiet fil-fatt l-attur jikkwota lilu innifsu dwar dan, u din il-Qorti ma ghandha l-ebda dubju li din hija t-tezi li l-attur avvanza f'din il-kawza; però din il-Qorti thoss li l-provi prodotti mehuda kompleksivament

imkien ma jsostnu u wisq inqas jipprovaw it-tezi attrici, iktar u iktar abbazi ta' dan l-Artikolu 19(1)(d). Anzi din il-Qorti thoss li ma hemm l-ebda dubju li kull parti kienet konxja ta' l-elementi kollha essenzjali taz-zwieg u kellha l-kapacità volitiva u diskrezzjonali li tasal ghall-kunsens validu taz-zwieg, kif fil-fatt sar.

“Illi f'dan il-kuntest din il-Qorti taqbel ukoll mal-perit legali fejn dan ikkonkluda li ma giex ippruvat lanqas li l-konvenuta ma kinitx kapaci li tevalwa l-vera tifsira taz-zwieg. In effetti jirrizulta li qabel iz-zwieg huma damu hames snin johorgu flimkien. Zmien bizzejjed biex persuna ssir taf tajjeb persuna ohra. Imkien mill-provi ta' l-attur ma jissema li huwa b'xi mod hass li l-konvenuta kienet immatura jew inkapaci li tifhem ghal x'hiex kienet diehla. Anzi bil-kontra wara 3 snin johorgu flimkien huma tgharrsu u dan ifisser li l-attur sab li tant kien tajjeb mal-konvenuta li xtaq li jmorru pass aktar vicin lejn zwieg - billi jitgharrsu. Wara l-gherusija ghamlu sentejn ohra jippreparaw ghaz-zwieg. F'hames snin, johorgu flimkien u jiltaqghu kuljum, kieku kien hemm xi mmaturità tali li tirrendi lill-konvenuta mhux kapaci tifhem il-pass li kienet diehla ghalih, xi sinjal kien ikun hemm u kieku kien hemm dan is-sinjal l-attur kien isemmieh. Però l-attur f'paragrafu biss (l-ewwel wiehed ta' l-*affidavit* tieghu) tkellem dwar ir-relazzjoni taghhom qabel iz-zwieg u allura gjaladarba l-attur stess ma jsemmi ebda mankanza mit-tip deskritti aktar fid-dettal hawn fuq, il-logika titlob li l-konkluzjoni tkun li ma kien hemm ebda mankanza ta' dan it-tip. Apparti minn hekk il-konvenuta tiddekrivi l-gherusija bhala wahda normali u kellhom l-istess gosti. L-attur din il-verzjoni qatt ma kkontradixxiha.

“Illi *di più* huma marru l-kors ta' kana, missierha xtrahom dar u ppreparaw ruhom ghaz-zwieg. *Oltre* dan il-konvenuta tidher li kienet tintegra sew ma' hbieb l-attur tant li baqghu fl-istess klikka ta' nies u johorgu fil-*week-end* mal-istess grupp ta' nies kemm waqt l-gherusija u kif ukoll sa hafna wara z-zwieg. Kieku kien hemm xi mmaturità, l-attur messu ressaq bhala xhieda lil dawn in-nies li kienu saru jafu lill-konvenuta minn qabel ma zzewget. Izda minn dan ma sar xejn u allura anke hawn

wiehed logikament ma jistax hlief jikkonkludi li l-attur naqas milli jgib provi in sostenn tat-talbiet tieghu.

“Illi fit-tielet lok lanqas ma ngabet prova mill-attur li l-konvenuta kienet b’xi mod imxekkla milli taghti l-kunsens taghha b’mod liberu. Hija dahlet ghal din ir-rabta ghax kienet thobb lill-attur, riedet tiffirma familja mieghu u tixjeh mieghu. Bl-ebda mod, allura ma jista’ jinghad li l-attur gab xi prova li l-konvenuta ma kellhiex liberta’ fix-xelta volitiva taghha.

“Illi l-attur bhal donnu qed jippretendi illi n-nuqqas ta’ diskrezzjoni jinsab fil-fatt li skond hu l-konvenuta kienet thobbu biss bhala omm u mhux bhala martu u dan skond hu jirrizulta mill-fatt li hija ma kinitx tkun spiss intima mieghu anzi jghid illi kienet iddum tnaddaf biex tevintah. Jghid ukoll li hija mhux veru izzewgitu biex tkun martu imma l-intenzjoni taghha kienet biss dik li takkwista stat ta’ mara mizzewga u jkollha t-tfal.

“Illi dan kollu ma jirrizultax mill-provi *stante* li din il-Qorti irrizultalha definittivament li l-intenzjoni tal-konvenuta kienet wahda kjarament intiza li tiffirma zwieg u ben kompatibbli mal-elementi taz-zwieg. Anzi il-Qorti thoss li mill-provi prodotti l-attur assolutament ma rnexxilhux jipprova l-allegazzjoni tieghu li l-konvenuta zzewget lilu biss biex ikollha t-tfal u takkwista stat ta’ mizzewga. Certament ma hemm xejn mill-provi x’jindika li l-konvenuta jew l-attur kellhom xi vizzju ta’ kunsens.

“Illi anzi mill-provi jirrizulta li l-koppja dahhlet ghal dan iz-zwieg b’mod mill-aktar trankwil u normali bl-intenzjoni espressa minn kull parti ta’ mhabba u intiza ghall-unjoni dejjiema u bl-intendiment li joholqu familja flimkien anke bil-prokreazzjoni ta’ l-ulied fiz-zwieg.

“Illi dwar l-allegazzjoni ta’ l-attur li l-konvenuta kienet tevita li tkun intima mal-attur u li sahansitra kienet iddum sa tard filghaxija tnaddaf biex tevintah, il-Qorti thoss illi fl-ewwel lok tali fattur jista’ jkun inkwadrat fit-termeni ta’ nuqqas ta’ diskrezzjoni biss jekk tali agir kien derivanti minn kundizzjoni maghrufa bhala *immaturità affettiva* li trid tkun

ukoll gravi u antecedenti ghaz-zwieg. Illi l-attur ma gab ebda prova in sostenn ta' dan.

“Illi f'dawn il-kazijiet, l-aqwa *test* huwa dejjem iz-zmien u f'dan ir-rigward il-Qorti tirrileva li l-partijiet izzewgu fil-15 ta' April 1984 u kienu ilhom johorgu flimkien 5 snin qabel. Illi mill-provi jirrizulta illi l-konvenuta marret tkellem lil Father Sacco dwar il-problemi fiz-zwieg f'Awissu 1997 u dan skond hi ghaliex f'Gunju 1997 Pierre kien qallha tghidlu xi trid sabiex huwa jitlaq. Huwa telaq mid-dar f'Novembru 1997. Ghalkemm l-attur jghid li z-zwieg taghhom mill-ewwel beda bil-hazin, huwa mar ikellem lil Dr. Giovanni Bonello biss ftit qabel ma effettivament telaq mid-dar. Il-*che* ifisser illi l-inkwiet serju fiz-zwieg beda jew fin-1997 stess jew sena, massimu sentejn qabel. Dan però jhalli mill-inqas 11-il sena zwieg fejn l-attur kien qed jghix mal-konvenuta, kellhom zewgt itfal - fi zminijiet differenti, bieghu id-dar li kellhom biex akkwistaw ohra u serje ta' fatturi ohra li jindikaw li z-zwieg kienu miexi l-kors 'normali tieghi'.

“Illi ma hemm l-ebda dubju li dan iz-zwieg iltaqa' ma' diffikoltajiet izda dan jista' jaghti lok ghall-firda personali izda certament mhux ghall-kaz ta' dikjarazzjoni ta' annullament taz-zwieg. Mill-provi prodotti jirrizulta fil-fatt li l-kunsens tal-partijiet f'dan iz-zwieg kien validissimu, u fil-fatt il-partijiet ghexu ta' mizzewgin flimkien ghal zmien konsiderevoli sakemm inqala' l-inkwiet bejniethom, li fil-fatt ta lok ghall-kawza ta' separazzjoni bejn il-partijiet, izda dan ma huwa ta' l-ebda bazi ghall-kaz ta' annullament.

“Illi huwa minnu, u jirrizulta mill-provi, li kien hemm problemi intimi bejn il-koppja però dana certament ma jirrendix zwieg null. F'dan il-kaz bhala fatt gie però ppruvat li fuq kollox kien hemm unjoni bejn il-partijiet u wkoll intimità tali li waslet sabiex l-istess partijiet kellhom ukoll it-tfal. Illi l-istess partijiet ghexu ghal snin twal minghajr ebda problemi, sakemm huma bdew ghal raguni jew ohra jonqsu fil-komunikazzjoni ta' bejniethom u dan wassal ghal birda bejniethom anke fir-relazzjonijiet intimi taghhom. Din ma hijjex bazi ta' annullament taz-zwieg,

izda *semmi* bazi sabiex il-partijiet jisseparaw kif fil-fatt jidher li qed jipprovaw jaghmlu.

“Illi fil-fatt it-tezi tal-konvenuta hija li l-intimità ta' bejniethom mhux ma kinitx tezisti imma bdiet tonqos maz-zmien, u skond hi naqset biss lejn l-ahhar u minhabba l-egojizmu ta' l-attur innifsu li kien jippretendi li jkollu intimità meta u xhin irid hu u ghal gost u pjacir tieghu minghajr konsiderazzjoni ta' kif thossha hi. Huwa fil-kors normali tal-bniedem li jallontana ruhu jekk ihossu uzat u hekk kienet qed thossha l-konvenuta. Il-Qorti thoss li fl-optika ta' annullament taz-zwieg it-tezi attrici bl-ebda mod ma giet ippruvata.

“Illi hawn wiehed jirreferi wkoll ghal dak li xehed Father Sacco fejn dan jghid li abbazi ta' dak li sema' rrizultatlu li f'xi stadju taz-zwieg kien hemm problema ta' intimità però din giet deskritta b'dan il-mod u cjoè li

'hu qalli li l-problema kienet li kell meta kien jersaq lejha mhux dejjem kienet tkun trid'. Din il-*'mhux dejjem'* tfisser li mhux f'kull okkazzjoni rrifjutat u allura ma kienx hemm negazzjoni totali ta' rapport intimu, imma stat ta' fatt fejn mhux kull darba li kien ikun irid l-attur il-konvenuta kienet lesta li takkonsentixxi. Wiehed ma jridx jinsa li l-bniedem mhux magna u ghal dawn l-affarijiet irid ikun hemm motivazzjoni mill-parti li trid l-intimità, turija ta' mhabba, preparazzjoni, stat kalm fid-dar u trankwillità, hin u diversi fatturi ohra - dan mhux *switch* li tixghel x'hin trid u li jekk il-bozza ma tixghelx takkuza lill-parti l-ohra li mhux qed taqdi l-obbligi taghha. Apparti minn dan kollu l-konvenuta tat ragunijiet validissimi ghala hija mhux dejjem kienet trid.

“Illi mill-bqija din il-Qorti tirreferi ghal argumentazzjonijiet tal-perit legali u thoss li fl-ebda wahda mill-allegazzjonijiet ta' [l]-attur ma gew ippruvati u certament ma hemm l-ebda prova li tindika li l-kunsens tal-konvenuta ghal dan iz-zwieg kien b'xi mod vizzjat; anzi l-provi prodotti juru l-kuntrarju u l-allegazzjonijiet ta' l-attur baqghu kif kienu u kif inhuma biss allegazzjoni, bla ebda fundament fattwali u legali, u ghalhekk anke din il-kawza ta' l-attur qed tigi michuda.

Kopja Informali ta' Sentenza

“Illi ghalhekk it-talba attrici ghandha tigi michuda.”

Rat ir-rikors ta' l-appell ta' l-attur illi bih, ghar-ragunijiet hemm esposti, talab hekk:

“.... li din l-Onorabbli Qorti ta' l-Appell joghgobha tirrevoka, thassar u tannulla d-decizjoni ta' l-onorabbli Qorti Civili, Sezzjoni Familja, datata 16 ta' Marzu, 2005 fl-ismijiet *Pierre Griscti vs. Juanita Griscti* (Citazzjoni numru 299/01/RCP) in kwantu laqghet it-tielet eccezzjoni tal-konvenuta u cahdet it-talba attrici u minflok tichad l-eccezzjonijiet kollha tal-konvenuta u tilqa' t-talba ta' l-attur appellant, bl-ispejjez taz-zewg istanzi kontra l-konvenuta appellata”;

Rat illi ma jirrizultax illi l-konvenuta appellata pprezentat risposta ghar-rikors ta' appell ta' l-attur;

Ezaminat l-atti kollha tal-kawza;

Trattat l-appell;

Ikkunsidrat:

Illi r-rikors ta' appell, illi huwa pjuttost wiehed twil u dettaljat, fil-maggior parti tieghu huwa riciklagg tan-nota ta' kritika ghar-rapport tal-perit legali, liema nota giet intavolata mill-konvenut quddiem l-ewwel Qorti (fol. 117 sa 130). Minn ezami tar-rikors ta' appell jirrizulta illi, fis-sustanza, l-appellant ghandu aggravju wiehed kontra s-sentenza appellata: it-talba attrici giet michuda ghaliex l-ewwel Qorti u l-perit legali - ghax l-ewwel Qorti abbraccjat ir-relazzjoni peritali kwazi *in toto* - ghamlu apprezzament zbaljat tal-provi prodotti;

Dina l-Qorti, wara illi ezaminat il-provi kollha prodotti, ir-relazzjoni erudita u dettaljata tal-perit legali (fol. 84 sa 99) u s-sentenza appellata, issib illi l-aggravju ta' l-appellant mhux fondat, la ghal dak illi jirrigwarda l-apprezzament tal-provi fir-rigward tat-talba attrici kwantu ibbazata fuq dak illi jipprovdi l-Artikolu 19(1)(c) tal-Kap. 255 u lanqas kwantu l-istess talba hija bazata fuq l-Artikolu 19(1)(d) tal-Kap. 255;

Wiehed mill-ilmenti illi javanza l-appellanti in sostenn ta' l-aggravju tieghu huwa illi, fi kliem ir-rikors ta' appell (fol. 174), "... l-Ewwel Onorabbli Qorti strahet unikament fuq ir-relazzjoni prezentata lilha mill-Perit Legali Dr. Noel Bartolo". Fil-fehma ta' dina l-Qorti ma hemm xejn hazin illi qorti tabbraccja l-apprezzament tal-provi u l-konkluzjonijiet illi jirrizultaw minn relazzjoni ta' espert illi tinkariga hija stess jekk dan taghmlu wara illi tezamina u tevalwaw sewwa l-istess relazzjoni fid-dawl tal-provi prodotti. Dina l-Qorti hija perswaza illi fl-kaz odjern l-ewwel Qorti ghamlet precizament hekk. F'dan il-kuntest, tajjeb illi tigi hawn riprodotta s-segwenti silta - illi mal-kontenut taghha dina l-Qorti taqbel - minn dik il-parti tas-sentenza appellata fejn l-ewwel Qorti kienet qed tikkonsidra t-talba attrici kwantu bazata fuq l-Artikolu 19(1)(c) tal-Kap. 255 (fol. 160):

"Illi din l-Qorti rat in-nota ta' l-osservazzjonijiet [jew, ahjar, ta' kritika] ta' l-attur fejn huwa issostni li l-konvenuta kienet tinsisti li ma kellhux ikun hemm intimità qabel iz-zwieg, u l-konvenuta qar[r]qet bl-attur ghaliex in verità hija eskcludiet din l-intimità wara z-zwieg ukoll. Din il-Qorti thoss li meta wiehed ihares lejn ix-xhieda kollha prodotta, xejn minn dan ma jirrizulta. Il-fatt li l-konvenuta ma riditx li jkun hemm intimità sesswali qabel iz-zwieg, din giet accettat mill-attur ghar-ragunijiet ovvji; prova li l-istess konvenuta innegat l-att taz-zwieg ma' l-attur ma hemmx f'din il-kawza, u lanqas hemm prova li l-konvenuta *a priori* eskcludiet l-att taz-zwieg fir-relazzjonijiet taghha ma' l-attur, jew qar[r]qet bl-attur f'dan is-sens. Il-provi prodotti mill-attur [mill-konvenuta?] jikkontrastaw ma' din l-allegazzjoni attrici; anzi jinghad li bl-ebda mod l-attur f'dan il-kaz ma ssodisfa l-oneru tal-prova li kien fuqu.

"Illi dwar dan il-punt din il-Qorti thoss li l-perit legali kien korrettissimu fil-konkluzjonijiet tieghu, u din il-Qorti qed fil-fatt tabbracchom u taghmilhom taghha, u abbazi ta' l-istess tikkonkludi li certament din il-kawzali ghandha tigi michuda."

Ikkunsidrat:

Illi hija sejra issa tittratta dawk fost is-sottomissjonijiet maghmula mill-appellant fir-rikors ta' appell in sostenn ta' l-aggravju tieghu illi jimmeritaw konsiderazzjoni:

(i) “l-ewwel Onorabbli Qorti ... injorat l-*affidavit* ta' omm l-attur Laura Griscti a fol. 32 ...” (fol. 173, ara ukoll fol. 179). Bhala fatt dan huwa veru. Però, fil-fehma ta' dina l-Qorti, l-ewwel Qorti kellha ragun taghmel hekk ghaliex Laura Griscti ma hijiex kredibbli. Infatti, mhux facli illi hija titwemmen meta, fl-imsemmi *affidavit*, filwaqt illi tghid, b'riferenza ghall-konvenuta (fol. 32):

“... wara z-zwieg Juanita baqghet tinsisti bl-attitudni taghha li ma titkellem xejn u ma' hadd. L-unici ffit drabi li hija kienet tghid xi haga kienu jkunu sabiex tghaddi xi kumment negattiv, bhala per ezempju li jkun hemm xi *cooker* mahmug” (sottolinear ta' dina l-Qorti);

kwazi fl-istess nifs, tghid illi l-konvenuta kienet tiftah qalbha maghha - omm zewgha - dwar materja ta' natura delikata, kif jidher mis-segwent silta ta' l-istess *affidavit* (fol. 33):

“Fiz-zmien li Pierre u Juanita kien ghadhom flimkien Juanita spiss irrimarkatli li hija ma kienetx tkun thobb is-sess u li s-sess hija kienet tarah biss bhala mezz sabiex tkun tista' taghmel it-tfal” (sottolinear ta' dina l-Qorti);

(ii) f'pagina tnax (12) tar-rikors ta' appell (fol. 183) gie sottomess dan:

“... f'paragrafu 70 tar-relazzjoni l-Perit Legali jiddiskuti l-ammissjoni tal-konvenuta lill-ommu ... li hi kienet thobbu bhala omm u mhux bhala martu u fuq dan il-Perit Legali jikkummenta:

‘L-attur naqas ... milli jtella' lill-ommu tikkonferma dan ...’.

“Ghall-kuntrarju ta' dak li jghid il-Perit Legali, omm l-esponent ikkonfermat dan billi a fol. 33 fl-*affidavit* taghha tixhed illi:

‘Wara li sseparaw Juanita u Pierre nghid illi darba minnhom jien kont kellimt lil Juanita fil-presenza ta' zitha Helen Borg. Niftakar li Juanita kienet semmiet li hija

kellha difett li minhabba fih iz-zwieg kien sfaxxa. B'dan il-kliem jien ndunajt li Juanita kienet taf li r-rifjut kontinwu taghha lejn zewgha kien il-fattur li kisser iz-zwieg taghhom'."

Dina l-Qorti tghid biss illi ma tarax kif is-silta ta' l-*affidavit* citata mill-appellant tista' tigi konsidrata bhala illi tikkonferma l-kontenzjoni ta' l-istess appellant illi l-konvenuta "kienet thobbu bhala omm". Kieku kellha titwemmen omm l-attur - dina l-Qorti già affermat illi ma hijjex xhud kredibbli - il-kliem taghha appena citat, *se mai*, jista' jservi biss ta' prova illi l-konvenuta ammettiet maghha "li hija kellha difett li minhabba fih iz-zwieg sfaxxa"; x'kien dan id-difett ma giex specifikat; x'ikkonkludiet omm l-attur mill-istess kliem ma jikkostitwix prova;

(iii) f'pagina tlettax (13) tar-rikors ta' appell (fol. 184) gie sottomess hekk:

"... zball li l-appellant umilment jissottometti li sar da parti tal-Peri Legali, ... [hu] li bil-kemm ghamel referenza ghall-insenjamenti u guriprudenza applikabbli ghal dak is-sub-Artikolu partikolari [19(1)(c) tal-Kap. 255], tant illi fir-relazzjoni dan is-sub-Artikolu lanqas jigi trattat bhala wiehed separat minn dak ta' l-Artikolu 19(1)(d), gie wkoll rifless fid-decizjoni ta' l-Ewwel Onorabbli Qorti li wkoll naqset milli taghmel referenza adegwata ghall-insenjamenti f'dan ir-rigward" (sottolinear ta' dina l-Qorti);

L-ewwel haga illi ghandha tinghad dwar din is-sottomissjoni hija illi, mill-kliem fiha illi gie sottolineat, jidher illi l-ilment ta' l-appellant mhux tant illi l-perit legali u/jew l-ewwel Qorti injoraw dak illi jipprovdi l-Artikolu 19(1)(c) tal-Kap. 255 u "l-insenjamenti u guriprudenza applikabbli" ghalih, izda pjuttost illi fl-applikazzjoni ta' l-imsemmi Artikolu tal-ligi ma saritx "referenza" b'mod sufficjenti u adegwat "ghall-insenjamenti u guriprudenza applikabbli" fir-rigward. Dan premiss, tajjeb illi jinghad illi l-grad ta' kemm issir riferenza ghal "insenjamenti u guriprudenza applikabbli" ghal materja partikolari huwa dejjem wiehed relativ. L-importanti huwa jekk provvedimenti tal-ligi illi jkun pertinenti ghall-kaz - fil-kaz

Kopja Informali ta' Sentenza

odjern l-Artikolu 19(1)(c) tal-Kap. 255 - giex applikat korrettement fid-dawl tal-provi akkwiziti;

Fil-fehma ta' din il-Qorti, kemm il-perit legali u kemm l-ewwel Qorti waslu ghall-konkluzjoni gusta illi l-attur ma rnexxilux jissostanzja t-talba tieghu kwantu ibbazata fuq dak illi jipprovdi l-Artikolu 19(1)(c) tal-Kap. 255. Tajjeb illi jinghad, f'dan ir-rigward illi t-tezi ta' l-attur dwar l-applikabilità ta' l-ahhar imsemmi provvedimenti tal-ligi hija ippernjata fuq l-allegazzjoni tieghu illi, fi kliem ir-rikors ta' appell (fol. 186):

“... l-konvenuta kienet qed tqarraq bih ghaliex hi la qabel iz-zwieg u lanqas wara z-zwieg ma riedet intimità mieghu hlief biex ikollhom it-tfal”;

Fil-fehma ta' dina l-Qorti, mis-silta appena citata jemergi illi l-ezistenza *o meno* tal-qerq kontemplat mill-Artikolu 19(1)(c) tal-Kap. 255 ma tiddependix tant minn kemm issir riferenza ghall-insenjamenti u guriprudenza applikabli ghall-istess Artikolu izda pjuttost tiddependi minn jekk jirrizultax pruvat il-fatt allegat mill-attur illi “l-konvenuta ... la qabel iz-zwieg u lanqas wara z-zwieg ma riedet intimità mieghu hlief biex ikollhom it-tfal”. Dina l-Qorti taqbel mal-konkluzjoni ta' l-ewwel Qorti illi dan ma giex pruvat;

Ghal dawn il-motivi:

Tirrespingi l-appell interpost mill-attur u tikkonferma s-sentenza appellata;

Tordna illi l-ispejjez kollha ta' din l-istanza jigu sopportati mill-attur appellant.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----